

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1980-1981

30 SEPTEMBER 1981

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer A. De Beul —

tot bescherming van het roerend cultureel patrimonium in
privé- en overheidsbezit

VERSLAG

namens de Commissie voor culturele promotie en het cultureel
patrimonium uitgebracht door de heer A. Bourgeois

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft gedurende zeven vergaderingen het
voorliggend voorstel van decreet besproken en goedgekeurd.

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer A. De Beul.

Vaste leden : de heren F. Aerts, A. Bourgeois, mevrouw F. Demeu-
lenaere-De Wilde, de heren J. De Seranno, E. Desutter, A. Diegenant,
André Rutten, A. Steverlynck, mevrouw M. Tyberghien-Vandenbus-
sche, de heren F. Vangronsveld, M. Van Herreweghe, Guido Verhae-
gen ;

de heren Hugo Adriaenssens, O. Carpels, B. Cools, A. Deconinck, F.
Houben ;

de heren J. Daems, A. De Cordier, L. De Grève, mevrouw L. Her-
man-Michielsens ;

de heren A. De Beul, O. Van Ooteghem.

Plaatsvervangers :

de heren A. Coppieters, F. Cornelis, Maurice Dewulf, Mathieu Rut-
ten, T. Smeers, J. Van den Nieuwenhuijzen ;

de heer A. De Baere, mevrouw J. Nauwelaerts-Thues, de heer J.
Van Elewyck ;

mevrouw A. Duclos, de heer W. Van Renterghem ;

de heer J. Somers.

Zie :

- 54 (1980-1981)
– Nr. 1 : Voorstel van decreet (Omslag)
– Nr. 2 : Amendement
– Nr. 3 : Subamendementen
– Nr. 4 : Advies van de Raad van State
– Nr. 5 : Subamendementen
55 (B.Z. 1977)
– Nrs. 1 tot 3

Inleiding

Dit voorstel kent reeds een betrekkelijk lange **voorgeschiedenis**.

Onder de titel «Voorstel van decreet houdende inventarisatie, erkenning en bescherming van het roerend cultureel erfgoed van de Nederlandse **cultuurgemeenschap**» werd het door dezelfde auteur bij de toenmalige Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap ingediend tijdens de zitting 1975-1976. (Zie verder onder «Overzicht van de ingediende stukken»).

Het werd besproken samen met het gelijkaardige voorstel van decreet van de heer M. Coucke C.S. tot inventarisatie en erkenning van kunstwerken die geen staatsbezit zijn. De ontbinding van de Kamers en dus van de Cultuurraden op 9 maart 1977 heeft de verdere bespreking en goedkeuring van het voorstel verhinderd.

Met dezelfde titel werd het voorstel opnieuw ingediend tijdens de bijzondere zitting 1977 door de heer A. De Beul. Het werd tijdens die zitting besproken en in de commissie goedgekeurd. Het verslag daarover werd op 8 februari 1978 ingediend.

Op 21 februari 1978 besprak de openbare vergadering van de Cultuurraad het voorstel en besloot over sommige aspecten het advies van de Raad van State te vragen, zodat het voorstel derhalve terug naar de commissie werd verwezen voor bespreking van het advies. Dit advies werd op 8 maart 1978 verstrekt en op 9 maart 1978 rondgedeeld.

Door de ontbinding van de Kamers op 15 november 1978 werd ook deze bespreking onderbroken en was het stuk opnieuw vervallen.

De heer A. De Beul hernam dan grosso modo zijn voorstel onder het nummer 84 (B.Z. 1979) – Nr. 1 met een licht gewijzigde titel, die luidde : «Voorstel van decreet tot bescherming van het roerend cultureel patrimonium in privé- en **overheidsbezit**». Dit voorstel kwam niet aan bespreking toe ingevolge de goedgekeurde grondwetswijziging en de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Door deze bijzondere wet werd de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap ontbonden en vervangen door de Vlaamse Raad.

Hetzelfde voorstel werd dan opnieuw onder het nummer 54 (1980-1981) – Nr. 1 (Omslag) ingediend bij de Vlaamse Raad op 13 november 1980.

Het verslag van de bespreking over dit laatste voorstel vindt u hierna.

OVERZICHT VAN DE INGEDIENDE STUKKEN

Cultuurraad voor. de Nederlandse Cultuurgemeenschap

BUITENGEWONE ZITTING 1974

18 – Nr. 1 : Voorstel van decreet M.Coucke c.s. 9 mei 1974

ZITTING 1975-1976

138 – Nr. 1 : Voorstel van decreet A. De Beul 15 januari 1976

BUITENGEWONE ZITTING 1977

55 – Nr. 1 : Voorstel van decreet A. De Beul 5 juli 1977
 – Nr. 2 : Verslag J. Van Elewyck 8 februari 1978
 – Nr. 3 : Advies van de Raad van State 9 maart 1978
 – Nr. 4 : Amendementen A. De Beul 15 maart 1978

BUITENGEWONE ZITTING 1979

84 – Nr. 1 : Voorstel van decreet A. De Beul 9 oktober 1979

Vlaamse Raad

ZITTING 1980-1981

54 – Nr. 1 : Voorstel van decreet A. De Beul 13 november 1980
 – Nr. 2 : Amendement A. De Beul
 E. Desutter
 B. Cools
 L. De Grève 21 april 1981
 – Nr. 3 : Subamendementen A. De Beul
 E. Desutter
 B. Cools
 A. De Cordier 5 mei 1981
 – Nr. 4 : Advies van de Raad van State 12 juni 1981
 – Nr. 5 : Subamendementen F. Aerts c.s. 30 juni 1981

Algemene bespreking

Bij het begin van de algemene bespreking licht de indiener zijn voorstel toe. De bescherming van het roerend cultureel patrimonium is een onmisbaar onderdeel van een drieluik van voorstellen, waarvan de bescherming van de monumenten en van de dorps- en stadsgezichten een tweede luik is, dat reeds werd goedgekeurd. Een ontwerp op de bescherming van de landschappen is thans in voorbereiding.

De indiener van het voorstel verwijst naar zijn vroegere pogingen ter zake en citeert een aantal recente voorbeelden van vervreemding van het eigen patrimonium, die zijns inziens duidelijk de noodzaak aantonen dat er dringend maatregelen dienen genomen.

Het voorliggende voorstel houdt rekening met de opmerkingen van de leden van de Cultuurraad bij het vorige in de plenaire vergadering van de Cultuurraad behandelde voorstel van decreet, alsook met een advies ter zake van de Raad van State (Stuk 55 (B.Z. 1977) – Nrs. 1 tot 4). Ook de titel van het vroegere voorstel werd gewijzigd en bevat zowel de bescherming van het patrimonium in privé- als van in overheidsbezit.

De Vlaamse Staatssecretaris voor Cultuur, Toerisme en Huisvesting stipt aan dat er problemen kunnen rijzen omtrent de bescherming van het roerend cultureel erfgoed in privé-handen.

Bovendien ontbreekt een belangrijk luik, met name de subsidierегeling. Vermits ook de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen en de Rijksdienst teksten in voorbereiding hebben, wordt besloten dat een werkgroep bestaande uit leden van deze commissie, uit deskundigen van de administratie en de Rijksdienst, en uit de Koninklijke Commissie, een aantal vergaderingen zal houden, die tot een uiteindelijke nieuwe verbeterde tekst moet kunnen leiden.

Deze werkgroep vergaderde gedurende drie zittingen en het resultaat daarvan werd neergelegd in een amendement ingediend door de leden A. De Beul, E. Desutter, B. Cools en L. De Grève. Dit amendement bevat een gans nieuwe tekst van het voorstel die als basis voor de discussie wordt genomen.

De heer A. De Beul overloopt deze tekst met de commissieleden en verduidelijkt de verschillende nieuwe aspecten, voornamelijk de mechanismen van het recht van voorkoop, de procedure van de huiszoeking en dergelijke.

Benadrukt wordt dat men voor het roerend cultureel patrimonium in privé-bezit vooral rekent op de vrijwillige medewerking van de particulieren, vermits er ook voordelen aan verbonden zijn, zoals het verlenen van een label, subsidie bij de restauratie en dergelijke.

De Vlaamse Staatssecretaris voor Cultuur, Toerisme en Huisvesting meent dat er nog steeds problemen blijven bestaan in verband met de bescherming van het roerend cultureel erfgoed in privé-bezit, en verwijst naar haar verzet ter zake in de werkgroep om in het voorstel deze beide aspecten samen te verwerken.

Verschillende leden van de commissie verzetten zich tegen deze stelling. In de werkgroep is goed werk geleverd en heeft men na rijp beraad, na samenspraak met kabinetsleden, gekozen voor deze zorgvuldig uitgebalanceerde tekst.

Er wordt besloten dat de regering de kans krijgt om definitief stelling te nemen nadat nog een paar subamendementen zullen zijn ingediend. Deze subamendementen worden onder nummer 54 (1980-1981) – Nr. 3, ingediend door de heren A. De Beul, E. Desutter, B. Cools en L. De Cordier.

Na lezing van deze subamendementen rijzen er voor verschillende leden nog steeds belangrijke vragen. Zo bijvoorbeeld het punt dat de territoriale bevoegdheid van de Vlaamse Raad zich beperkt tot het Vlaamse landsgedeelte. Wat zal er bijvoorbeeld gebeuren met werken die verkocht worden aan Luikse of Brusselse verzamelaars ?

Een ander lid vraagt zich af of men weer niet dezelfde moeilijkheden zal ontmoeten als voorheen, wanneer men absoluut alles in één tekst wil regelen. Is het – aldus dit lid – niet wijzer het voorstel in twee afzonderlijke decreten op te splitsen met name één voor het openbare kunstbezit en één voor het privé-bezit.

De bevoegde Staatssecretaris is eveneens die mening toegedaan en herhaalt haar vroeger voorstel om de voorliggende tekst in twee teksten op te splitsen.

Wat de bescherming van het roerend kunstbezit in overheidsbezit betreft is een spoedige algemene consensus mogelijk en vormt het voorliggend voorstel van decreet een goede basis om tot een sluitende reglementering ter zake te komen.

De bijzondere aspecten verbonden aan het beschermen van roerend kunstbezit in privé-bezit, maken een voorafgaandelijk advies vanwege de Raad van State aangewezen. In zijn advies van 3 maart 1978 betwijfelt de Raad van State, gelet op de bijzondere problematiek reeds de efficiëntie van een decretale regeling, wat het roerend cultureel patrimonium in privé-bezit betreft.

Het is verder eveneens evident dat de maatregelen die kunnen worden genomen in verband met bewaring en vervreemding van roerend kunstbezit in overheidsbezit, veel efficiënter zullen zijn en aan betere controle kunnen worden onderworpen.

In verband met de vereffening van successierechten van privé-personen via het overdragen van roerend kunstbezit, dient erop gewezen te worden dat zulks een nationale materie is. Artikel 9, § 2 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen treedt pas in werking vanaf 1982. Ook het bepalen van de venale waarde in verband met roerend kunstbezit in privé-bezit lijkt niet zo eenvoudig als het bepalen van de venale waarde van beschermde monumenten.

Bovendien komt het de Staatssecretaris voor dat de mogelijkheden tot speculatie op een eventuele waardeverhoging bij de bescherming van roerend goed niet voldoende worden tegengegaan. Daarom stelt de Staatssecretaris voor de tekst van het voorstel te splitsen en eveneens het advies van de Raad van State te vragen.

Sommige leden benadrukken de noodzaak om snel te werken en op dit voorstel in te gaan : op die manier zullen niet langer stukken van het openbaar roerend cultureel patrimonium verder naar het buitenland verdwijnen.

De Voorzitter van de commissie wijst nogmaals op de besprekingen die in de werkgroepen werden gehouden : daar zijn al deze argumenten op hun waarde afgewogen en heeft men uiteindelijk besloten om zowel het openbare als het privé roerend patrimonium te beschermen, via één enkel decreet.

De Voorzitter wenst het in de werkgroep gepresteerde **denk**-werk te eerbiedigen en stelt derhalve voor om gans de tekst via de spoedprocedure – voor advies aan de Raad van State voor te leggen.

De commissie gaat hiermee akkoord.

De indiener meent verder nog dat de leden die menen dat de tekst van zijn voorstel dient aangepast te worden, dit horen

te doen via het neerleggen van duidelijke amendementen.

Het advies van de Raad van State (dd. 27 mei 1981) werd rondgedeeld op 12 juni 1981 (Stuk 54 (1980-1981) – Nr. 4). De leden van de commissie bespreken en becommentariëren dit advies. Gezien de opmerkingen zijn gemaakt in verband met bepaalde artikelen zullen deze bij de artikelsgewijze bespreking worden vermeld.

De heer F. Aerts heeft tenslotte samen met sommige collega's een aantal subamendementen neergelegd (Stuk 54 (1980-1981) – Nr. 5).

Hij schetst nogmaals de algemene context van deze amendementen. Zoals anderen was hij aanvankelijk van oordeel dat alles zou kunnen worden geregeld in één decreet. De vroegere moeilijkheden met het decreet van dezelfde auteur, de argumenten van de Staatssecretaris en van sommige commissieleden alsmede het advies van de Raad van State hebben hem de overtuiging bijgebracht dat het beter is de facto een splitsing door te voeren. De amendementen strekken er voornamelijk toe het roerend cultureel patrimonium in privé-bezit uit de tekst te lichten en sommige andere knelpunten op te vangen in verband bijvoorbeeld met het eigendomsrecht, de privacy en de fiscaliteit. Er wordt echter een belangrijke overgangsmaatregel voorzien in de nieuwe amendementen, met name de toepassing van de bepalingen van het decreet op het patrimonium in privé-bezit voor zover de privé-eigenaar dit zelf vraagt. Dit ligt in de lijn van de vroegere besprekingen, waar ook werd geponeerd dat men voor de bescherming van het privé-bezit zoveel mogelijk beroep zou doen op de vrijwillige medewerking van de privé-eigenaars zelf.

De indiener van het voorstel gaat akkoord met deze zienswijze : ook zijn mening was in die richting geëvolueerd.

De Staatssecretaris verheugt zich over deze evolutie in de ideeën : de meeste bezwaren zijn aldus opgevangen door de nieuwe amendementen. Hierop wordt de algemene bespreking gesloten.

Artikelsgewijze bespreking (*)

Artikel 1

De twee subamendementen van de heer F. Aerts C.S. (Stuk 54 (1980-1981) – Nr. 5) op dit artikel worden aangenomen.

Dit onder meer om de opmerking van de Raad van State onder punt 1 op te vangen (Advies dd. 27 mei 1981).

De heren A. De Beul en A. De Cordier trekken hun subamendement op dit artikel in (Stuk 54 (1980-1981) – Nr. 3). Het geheel van het aldus geamendeerde artikel wordt eenparig aangenomen.

Artikel 2

Bij dit artikel worden de subamendementen van de heer F. Aerts C.S. (Stuk 54 (1980-1981) – Nr. 5) bij punt 1, 2, en 3 van dit artikel eenparig aangenomen. Tevens wordt eenparig een nieuw punt 4 ingelast. De vernummering van de andere pun-

---

* De commissie besluit eenparig de tekst van de artikelen van Stuk 54 (1980-1981) – Nr. 2, als basis van de bespreking te nemen. De verwijzing naar de artikelen slaat dus op genoemd stuk.

ten vindt men terug in de tekst aangenomen door de commissie.

Bij punt 4 (nieuw punt 5 wordt nader omschreven wat het begrip «roerend cultureel patrimonium, waarvan de bescherming van algemeen belang is» juist inhoudt.

Hiervoor neemt de commissie aan dat er twee richtlijnen te volgen zijn, met name het begrip cultuurgoederen zoals omschreven in artikel 1 van de Unesco-conventie van 14 november 1970, en verder de zogenaamde Waverley-criteria, die in Groot-Brittannië worden gehanteerd om de uitvoer van een bepaald werk te verhinderen.

Deze criteria zijn :

1. Het goed is zodanig verbonden met de geschiedenis en het nationale leven dat zijn vertrek een verlies zou betekenen.
2. Het goed is van buitengewone esthetische waarde.
3. Het goed is van uitzonderlijke betekenis voor de studie van een tak van de kunst, het onderwijs of de geschiedenis.

Het aldus gewijzigde artikel wordt eenparig aangenomen.

Artikel 3

Bij dit artikel wordt het subamendement van de heer A. De Beul, E. Desutter, B. Cools en A. De Cordier (Stuk 54 (1980-1981) – Nr. 3) aangenomen. Het aldus gewijzigde artikel wordt eenparig goedgekeurd.

Artikel 4

Hier ontstaat een discussie over het subamendement van de heer F. Aerts C.S., amendement dat ertoe strekt dit artikel en dus ook het hoofdstuk III te laten wegvallen vermits er in artikel 2 een verwijzing naar het koninklijk besluit is ingelast, waarin de bevoegdheid van de Rijksdienst nauwkeurig is omschreven.

De heer A. De Beul, indiener, stelt dat deze tekst is opgebouwd naar analogie met het monumentendecreet, waarin ook een artikel over de Rijksdienst was opgenomen.

De Staatssecretaris is van mening dat de zaken hier toch enigszins anders liggen. Enerzijds zal de Rijksdienst later deel uitmaken van de Gemeenschapsadministratie, en men kan daar nu moeilijk op anticiperen, en verder heeft ook de Raad van Advies voor de Musea hier haar rol te vervullen. Om die redenen dringt de Staatssecretaris erop aan dat dit artikel wordt weggelaten.

De commissie gaat hiermee vervolgens akkoord en besluit eenparig tot het wegvallen van dit artikel en het ermee samenhangende hoofdstuk. De vernummering zal later gebeuren.

Artikel 5 (nieuw artikel 4)*

Bij dit artikel worden de subamendementen van de heer F. Aerts C.S. eenparig aangenomen. Het aldus gewijzigde artikel wordt eenparig aangenomen.

---

* De verwijzing tussen haakjes «nieuw artikel» slaat op de nieuwe volgorde van de artikelen zoals opgenomen in de tekst aangenomen door de commissie, dit ingevolge de hernummering.

Artikel 6 (nieuw artikel 5)

Bij dit artikel worden de subamendementen van de heer F. Aerts (Stuk 54 (1980-1981) – Nr. 5) eveneens eenparig aangenomen nadat de Staatssecretaris heeft verduidelijkt dat voorheen reeds incidenten zijn voorgekomen, waarbij **bijvoorbeeld** de Raad van State door de Rijksdienst ingeleide voorontwerpen van bescherming heeft verbroken. De politieke verantwoordelijkheid moet duidelijk bij de Minister liggen.

Het tweede lid van dit artikel moet aldus verstaan worden : de provincies en gemeenten kunnen advies geven over de operaties waarover zij voogdijoverheid zijn.

Het aldus verbeterde artikel wordt vervolgens eenparig aangenomen.

Artikel 7 (nieuw artikel 6)

Hierbij wordt een subamendement van de heer F. Aerts C.S. aangenomen dat ertoe strekt het derde lid geheel te vervangen door een nieuwe tekst. De auteur van het amendement baseert zich hiervoor op het advies van de Raad van State van 1978 (Stuk 55 (B.Z. 1977) – Nr. 3), waarin werd gewezen op het feit dat de Cultuurraad niet bevoegd is in hogere of andere straffen te voorzien.

Dit subamendement alsmede de invoeging van het woord «Koninklijke» in het tweede lid wordt eenparig aangenomen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt eenparig aangenomen.

Artikel 8 (nieuw artikel 7)

Dit artikel wordt eenparig aangenomen. Door de commissie wordt hier – naar aanleiding van de opmerkingen, vervat in het advies van de Raad van State onder punt 4 – nogmaals verwezen naar de reeds hoger geciteerde Waverley-criteria en de bepalingen van het Unescoverdrag van 14 november 1980. De commissie drukt de wens uit dat het koninklijk besluit dat de lijst en de beschermingsvoorschriften vastlegt, conform het advies van de Raad van State (dd. 27 mei 1981), met redenen omkleed zou zijn en zich daarbij op bovengeciteerde criteria zou baseren.

Het is volgens de commissie wenselijk dat dit tevens zou gebeuren bij het verwerpen van bezwaren.

Artikel 9 (nieuw artikel 8)

De subamendementen door de heer F. Aerts C.S. (Stuk 54 (1980-1981) – Nr. 5) ingediend, worden alle aangenomen. Paragraaf 5, handelend over het privé-bezit, vervalt volledig ingevolge de vroeger genomen opties (zie algemene bespreking).

Het aldus gewijzigde artikel wordt eenparig aangenomen.

Artikel 10 (nieuw artikel 9)

Ook bij dit artikel worden de subamendementen ingediend door de heer F. Aerts C.S. eenparig aangenomen, nadat de heren A. De Beul en A. De **Cordier** hun subamendement op dit artikel hebben ingetrokken (Stuk 54 (1980-1981) – Nr. 3). Het aldus geamendeerde artikel wordt vervolgens eenparig aangenomen.

Artikel 11 (nieuw artikel 10).

Dit artikel wordt zonder wijzigingen eenparig goedgekeurd.

Hierbij wordt gewezen op de opmerking van de Raad van State gemaakt in haar advies van 27 mei 1981 onder punt 2. Het is volgens de commissie duidelijk dat dit decreet en zijn voorschriften enkel van toepassing zijn in het Nederlandse taalgebied of voor instellingen in Brussel-Hoofdstad die duidelijk behoren tot de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 12 (nieuw artikel 11)

De subamendementen van de heren A. De Beul, E. Desutter, B. Cools en A. De Cordier worden eenparig aangenomen, alsook de subamendementen van de heer F. Aerts. Het aldus gewijzigde artikel wordt eenparig aangenomen.

Artikel 13 (nieuw artikel 12)

Dit artikel wordt zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

Artikel 14 (nieuw artikel 13)

Het subamendement van de heer F. Aerts C.S. wordt eenparig aangenomen alsook het aldus gewijzigde artikel.

Artikelen 15 tot en met 20
(nieuwe artikelen 14 tot en met 19)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

Artikel 21 (nieuw artikel 20)

De inhoud van dit artikel heeft voor de Raad van State (Advies dd. 27 mei 1981) aanleiding gegeven tot heel wat bedenkingen (zie onder punt 5 van dit advies).

De commissie omlijnt duidelijk dat het niet de bedoeling kan zijn op enige wijze de bepalingen van de wet van 27 juni 1921 te wijzigen. Alleen wordt omschreven welke soorten instellingen in aanmerking komen.

Verder ziet de commissie niet in hoe door deze tekst het Cultuurpact wordt geschonden.

Het artikel wordt tenslotte ongewijzigd en eenparig aangenomen.

Artikelen 22 en 23
(nieuwe artikelen 21 en 22)

Deze artikelen worden eveneens eenparig aangenomen.

Artikel 24 (nieuw artikel 23)

Bij dit artikel worden de subamendementen van de heer F. Aerts C.S. en het aldus gewijzigde artikel eenparig aangenomen.

Artikelen 25, 26 en 27
(nieuwe artikelen 24, 25 en 26)

Ook hier worden de subamendementen van de heer F. Aerts C.S. eenparig aangenomen, alsook de tekst van de gewijzigde artikelen. Voor artikel 27 (nieuw artikel 26) is aldus een fundamentele opmerking van de Raad van State opgevangen (cf. punt 6 van het advies, dd. 27 mei 1981).

Artikelen 29 tot en met 31
(nieuwe artikelen 28 tot en met 30)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen eenparig aangenomen.

Artikel 32 (nieuw artikel 31)

De commissie heeft kennis genomen van de opmerking van de Raad van State (zie punt 8 van het advies, dd. 27 mei 1981). Zij treedt de visie van de Raad van State bij «dat de Vlaamse Raad niet bevoegd is om de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen te wijzigen wat betreft de goederen, eigendom van het Rijk en ook van het Gewest.»

Het artikel wordt vervolgens eenparig goedgekeurd.

Artikel 33 (nieuw)
(nieuw artikel 32)

Dit subamendement van de heer F. Aerts C.S. betreft het invoegen van een nieuw artikel bij het stuk 54 (1980-1981) – Nr. 2. Zoals bij de aanvang van de artikelsgewijze bespreking benadrukt een lid nogmaals dat het de bedoeling is om het roerend patrimonium in privé-bezit – bij wijze van overgangsmaatregel – op eigen verzoek van de privé-eigenaars onder de bepalingen van dit decreet te laten vallen.

De commissie is het met die visie en met de voorgelegde tekst eenparig eens.

Artikel 33

Dit artikel wordt eenparig en zonder opmerkingen aangenomen.

Eindstemming

Ten slotte wordt de aldus gewijzigde tekst van het decreet eenparig aangenomen.

De Verslaggever,
A. BOURGEOIS

De Voorzitter,
A. DE BEUL

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Hoofdstuk I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt de bescherming van het roerend cultureel patrimonium in overheidsbezit, zijnde een culturele aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Het is niet van toepassing op de voorwerpen of verzamelingen, eigendom van de musea, van de bibliotheken en van de archieven van het Rijk, de provincies, het Gewest of van de Gemeenschap.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

1. de Minister : de Vlaamse Executieve ;
2. de Koninklijke Commissie : de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, Nederlandstalige autonome sectie, waarvan de samenstelling en de werking is bepaald in het koninklijk besluit van 24 september 1974 ;
3. de Rijksdienst : de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg opgericht bij koninklijk besluit van 1 juni 1972 ;
4. de Baad van Advies voor de Musea : de Baad van Advies voor de Musea zoals opgericht bij decreet van 19 december 1977 ;
5. roerend cultureel patrimonium : de roerende voorwerpen of verzamelingen, niet onroerend door bestemming, waarvan de bescherming van algemeen belang is omwille van hun artistieke, kunsthistorische, oudheidkundige, historische, industrieel-archeologische, volkskundige of wetenschappelijke waarde ;
6. privébezit : voorwerpen of verzamelingen waarvan natuurlijke of rechtspersonen eigenaar, houder of bezitter zijn ;
7. in overheidsbezit : voorwerpen of verzamelingen, eigendom van publiekrechtelijke rechtspersonen behoudens de musea, bibliotheken en archieven van het Rijk en van de Gemeenschap ;
8. voor bescherming vatbare voorwerpen en verzamelingen : het roerend cultuurpatrimonium van algemeen belang dat krachtens dit decreet is ingeschreven op een ontwerp van lijst ;
9. beschermde voorwerpen en verzamelingen : het roerend cultuurpatrimonium van algemeen belang dat krachtens dit decreet is ingeschreven op een bij koninklijk besluit vastgestelde lijst ;
10. beschermingsvoorschriften : alle maatregelen en richtlijnen die krachtens dit decreet worden opgelegd met het oog op het behoud, de beveiliging, het onderhoud, de conservatie, het herstel en de restauratie van het roerend cultuurpatrimonium, met inbegrip van beperkingen op de uitoefening van het eigendomsrecht ;
11. provinciale openbare besturen : de provincies, de bisschoppelijke seminaries en de kerkfabrieken op provinciaal niveau ;
12. lokale openbare besturen : de gemeenten, agglomeraties, federaties, verenigingen van gemeenten, de Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse agglomeratie – in zover het het roerend cultureel patrimonium betreft dat

zich bevindt in het Nederlands taalgebied –, openbare centra voor maatschappelijk welzijn, intercommunale openbare centra voor maatschappelijk welzijn, polders, wateringen, verenigingen van polders of van wateringen, kerkfabrieken evenals andere rechtspersonen die voor de uitoefening van een openbare eredienst of voor verenigingen van vrijzinnigen onroerende goederen beheren.

Hoofdstuk II

Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen

Artikel 3

§ 1. De Koninklijke Commissie heeft tot taak de Minister van advies te dienen inzake het roerend cultureel patrimonium. Zij verricht voorts werkzaamheden haar bij of krachtens dit decreet opgedragen.

§ 2. Onverminderd de werkzaamheden haar bij of krachtens dit decreet of de Koning opgedragen heeft de Koninklijke Commissie tot taak advies uit te brengen over :

1) **beleidsinzichten** die het roerend cultureel patrimonium een continue leefbaarheid en de eigenheid ervan waarborgen ;

2) de studies, de methodes en de middelen om de geformuleerde doelstellingen te bereiken ;

3) de organisatie en de werking van de Rijksdienst ;

4) de coördinatie van de bescherming van het roerend cultureel patrimonium met andere vormen van het beleid die er mee verband houden ;

5) de belangrijke dossiers in verband met bescherming of restauratie over gevallen die als precedenter kunnen beschouwd worden inzake bescherming van het roerend cultureel patrimonium.

De Koninklijke Commissie kan, op eigen initiatief, adviezen opstellen inzake de bescherming van het roerend cultureel patrimonium.

Zij kan daartoe personen of organisaties horen die betrokken zijn bij het beleid inzake het roerend cultureel patrimonium .

De Koninklijke Commissie is gerechtigd de herstellings- en restauratiewerken aan het roerend cultureel patrimonium te volgen.

§ 3. De Koninklijke Commissie bestaat uit een centrale commissie en provinciale commissies.

§ 4. De Koning bepaalt de bevoegdheid, de samenstelling en de werking van de Koninklijke Commissie.

Hoofdstuk III

Ontwerpen van lijst

Artikel 4

§ 1. De Minister maakt ontwerpen van lijst op van voorwerpen en verzamelingen die behoren tot het roerend **cultuur**patrimonium in overheidsbezit.

Deze ontwerpen vermelden de algemene en bijzondere

voorschriften die ter bescherming van de daarin opgenomen voorwerpen en verzamelingen kunnen worden opgelegd.

Zij worden bij ter post aangetekende brief betekend aan de houders of bezitters van de voor bescherming vatbare voorwerpen of verzamelingen.

De houders of de bezitters zijn op eigen verantwoordelijkheid verplicht de eigenaars, binnen de tien dagen na ontvangst van de betekening, te verwittigen.

Vanaf de betekening moeten de voor bescherming vatbare voorwerpen en verzamelingen in situ worden bewaard en moet ieder die voor bescherming vatbare voorwerpen en verzamelingen in bewaring heeft, het verlies, de vernietiging, de beschadiging of de vervreemding ervan onmiddellijk ter kennis brengen van de Minister.

De betekening gebeurt tevens aan de gemeente of provincie waar het voorwerp of de verzameling zich bevindt.

§2. In dringende omstandigheden kan de Minister, ter beveiliging van voor bescherming vatbare voorwerpen en verzamelingen, bij gemotiveerde beslissing de rechtsgevolgen bedoeld in Hoofdstuk V van dit decreet van onmiddellijke toepassing verklaren voor een eenmalige termijn van ten hoogste honderd-twintig dagen te rekenen vanaf de betekening daarvan aan de houders of bezitters.

Artikel 5

Binnen dertig dagen nadat de ontwerpen van lijst werden betekend, kunnen de eigenaars, bezitters of houders bij de Minister hun opmerkingen en bezwaren indienen.

Gedurende dezelfde periode kunnen de betrokken gemeenten en provincies aan de Minister hun advies mededelen.

Bij ontstentenis van antwoord binnen de gestelde termijn, worden de eigenaars, bezitters, houders, gemeenten en provincies geacht hun instemming te betuigen met de hun betekende ontwerpen van lijst. De Rijksdienst, de Koninklijke Commissie gehoord, brengt bij de Minister verslag uit omtrent de gemaakte opmerkingen, bezwaren en adviezen.

Hoofdstuk IV

Bescherming

Artikel 6

De Koning stelt de lijst vast van het roerend cultureel patrimonium en vult deze aan.

De definitieve uitvoer van voorwerpen en verzamelingen opgenomen in deze lijst is onderworpen aan de toelating van de Koning, de Koninklijke Commissie gehoord.

Onverminderd het bepaalde in de wet van 16 mei 1960 betreffende 's lands roerend cultureel patrimonium, kan de Koning de uitvoer van voorwerpen en verzamelingen opgenomen in deze lijst reglementeren en met name van een voorafgaande vergunning afhankelijk stellen, de Koninklijke Commissie en de Raad van Advies voor de Musea gehoord.

Een ontwerp van lijst van de voorwerpen en verzamelingen, die behoren tot het roerend cultureel patrimonium, vervalt

van rechtswege, voor zover het uiterlijk één jaar na de **beteke-**
ning van het ontwerp van lijst, geen aanleiding geeft tot in-
schrijving op. de bij koninklijk besluit vastgestelde lijst.

Artikel 7

Het koninklijk besluit houdende de vaststelling of aanvul-
ling van een lijst van het roerend cultureel patrimonium ver-
meldt de algemene en bijzondere beschermingsvoorschriften
die van toepassing zijn op de daarop vermelde voorwerpen of
verzamelingen. Het besluit wordt bij ter post aangetekende
brief betekend aan de eigenaars, bezitters of houders, alsook
aan de betrokken gemeente en provincie.

Het treedt in werking op de dag van deze betekening.

Houders of bezitters zijn op eigen verantwoordelijkheid ver-
plicht de eigenaars, binnen tien dagen in kennis te stellen, na
ontvangst van de betekening.

Artikel 8

§ 1. Behoudens machtiging van de Minister moeten de be-
schermde voorwerpen en verzamelingen in situ worden be-
waard.

§ 2. De eigenaars, bezitters of houders van beschermde voor-
werpen en verzamelingen zijn ertoe gehouden deze in goede
staat te bewaren met inachtneming van de algemene en bij-
zondere beschermingsvoorschriften die erop van toepassing
zijn.

§ 3. Ieder die beschermde voorwerpen en verzamelingen in
bewaring heeft, moet het verlies, de vernietiging of de bescha-
diging ervan onmiddellijk ter kennis brengen van de Minister.

§ 4. De beschermde voorwerpen en verzamelingen in **over-**
heidsbezit mogen niet worden vervreemd tenzij met toelating
van de Koning, de Koninklijke Commissie gehoord.

Artikel 9

De leden van de Koninklijke Commissie en de daartoe door
de Minister afgevaardigde ambtenaren hebben wat betreft het
roerend cultureel patrimonium in overheidsbezit, toegang tot
de plaatsen waar de voor bescherming vatbare en beschermde
zaken zich bevinden om er de nodige vaststellingen te verrich-
ten in verband met de bescherming en het wetenschappelijk
onderzoek. Wanneer deze verrichtingen de kenmerken van
een huiszoeking dragen mogen zij enkel worden uitgevoerd in-
dien er aanwijzingen bestaan voor een misdrijf en op voor-
waarde dat de onderzoeksrechter hen daartoe heeft gemach-
tigd.

Artikel 10

De Koning bepaalt de algemene beschermingsvoorschriften
en de algemene voorwaarden inzake bruikleen in binnen- en
buitenland die van toepassing zijn op de beschermde voorwer-
pen en verzamelingen.

Artikel 11

De Koning regelt de erkenning van de ateliers voor het **her-**
stellen of restaureren van roerend cultureel patrimonium.

De beschermde voorwerpen of verzamelingen mogen niet worden hersteld of gerestaureerd zonder dat de Minister daartoe de toelating heeft verleend.

Deze toelating is niet vereist wanneer herstellings- of restauratiewerken worden uitgevoerd in een door de Koning erkend atelier.

Indien de Minister deze toelating niet heeft verleend binnen twee maanden na de bij ter post aangetekende aanvraag ervan, wordt zij geacht verworven te zijn.

De Minister beschikt over een bijkomende termijn van vijfenveertig dagen voor het uitbrengen van een bindend advies wanneer bij de aanvraag tot het uitvoeren van werken een beroep wordt gedaan op de subsidieregeling.

Artikel 12

De bij of krachtens dit decreet geregelde bescherming blijft van toepassing op de beschermde voorwerpen of verzamelingen, in welke handen deze ook overgaan.

Artikel 13

De Koning, de Koninklijke Commissie en de Raad van Advies voor de Musea gehoord, besluit tot het opheffen of wijzigen van het koninklijk besluit tot bescherming van een voorwerp of verzameling.

Hoofdstuk V

Toelagen

Artikel 14

§ 1. Door de Minister kunnen er toelagen van de Gemeenschap verleend worden voor werken aan of ter beveiliging van het beschermd roerend cultureel patrimonium ondernomen door of op initiatief van provinciale en lokale openbare besturen, particulieren of privé-instellingen.

§ 2. De toelagen hebben betrekking op het totale bedrag van de subsidieerbare uitgaven voor werken van instandhouding, onderhoud en herstel.

§ 3. Komen in aanmerking voor subsidiëring de kosten voor :

- a) de algemene beveiliging, versteviging en consolidering ;
- b) behandeling, inzonderheid voor versteviging, bestrijding van houtworm, zwammen en micro-organismen ;
- c) restauratie ;
- d) verwijderen van storende elementen, ongedaan maken van onoordeelkundig uitgevoerde ingrepen en verwijderen van misplaatste toevoegsels ;
- e) beschermen van het voor het publiek toegankelijk roerend cultureel patrimonium tegen nadelige gevolgen of gevaren hieraan verbonden, inzonderheid het aanbrengen van een detectiesysteem, afschermingen en klimatisatiesysteem ;
- f) beveiliging tegen brand, vandalisme en diefstal ;
- g) dringende voorlopige instandhouding wanneer gevaar

bestaat voor verder en snel verval in afwachting dat kan begonnen worden met de eigenlijke werken, vervoer naar een voorlopige bergplaats ;

h) de studie vereist voor het opmaken van een definitief dossier, inzonderheid voor historisch onderzoek, **laboratorium**-proeven, analyses.

Artikel 15

§ 1. De Minister bepaalt de wijze waarop de begroting voor de werken wordt ingediend en welke kosten hetzij geheel of gedeeltelijk voor subsidiëring in aanmerking komen.

§ 2. Komen voor subsidiëring in aanmerking :

a) - de kostprijs van de werken, inbegrepen de belasting op de toegevoegde waarde, vastgesteld aan de hand van de **definitieve** afrekening doch beperkt tot het bedrag van de goedgekeurde offerte of aanbesteding ;

- de verrekeningen die voortvloeien uit de toepassing van de contractuele bepalingen en die door de Minister of zijn gemachtigde worden goedgekeurd ;

- de kosten voor onvoorziene en noodzakelijke bij komende werken en meer werken waarmee de Minister of zijn gemachtigde voorafgaandelijk aan de uitvoering ervan zijn instemming heeft betuigd ;

b) indien de werken worden uitgevoerd in eigen beheer, het bedrag van de door de Minister goedgekeurde kosten voor de levering van materialen en diensten vereist voor het uitvoeren der werken ;

c) een forfaitair bedrag van 7 procent van de subsidieerbare uitgaven tot dekking van de algemene kosten, studie van de aanneming, ereloon van de ontwerper, aanbesteding en kosten van toezicht, beperkt tot het bedrag van de goedgekeurde raming.

§ 3. De Minister kan voor de berekening van de toelagen de maximum waarde bepalen van de subsidieerbare uitgaven.

Artikel 16

De hogervermelde toelagen zullen slechts worden toegekend voor zover bij het opmaken der bestekken en de toewijzing der werken de wettelijke en reglementaire bepalingen worden nageleefd betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten.

Artikel 17

De toelagen voor werken ondernomen door lokale openbare besturen worden vastgesteld als volgt : de Gemeenschap 60 procent, de provincie 20 procent, de eigenaar 20 procent.

Artikel 18

De toelagen voor werken uitgevoerd door provinciale openbare besturen worden vastgesteld als volgt : de Gemeenschap 60 procent, de eigenaar 40 procent.

Artikel 19

De kosten voor de werken uitgevoerd aan beschermd roe-

rend cultureel patrimonium, eigendom van het Rijk, de Gemeenschap, het Gewest of van organismen van openbaar nut, onder toezicht van het **Rijk, de Gemeenschap** of het Gewest, vallen ten laste van het Rijk of de Gemeenschap, het Gewest of van het betrokken organisme.

Artikel 20

§ 1. De toelagen voór werken ondernomen door **sociaal-culturele** verenigingen of stichtingen en onderwijsinstellingen worden vastgesteld als volgt : de Gemeenschap 55 procent, de provincie 15 procent, de gemeente 15 procent, de eigenaar 15 procent mits akkoord van de eigenaar.

§2. De Minister stelt voor de toepassing van de in § 1 van dit artikel voorziene bepaling een regeling vast inzake de criteria wat betreft de statuten, de structuur en de doelstellingen waaraan de sociaal-culturele verenigingen of stichtingen moeten voldoen.

§ 3. De sociaal-culturele verenigingen of stichtingen die aan de in § 2. van dit artikel bedoelde criteria niet voldoen, worden gelijkgesteld met de handelsvennootschappen.

Artikel 21

De toelagen voor werken ondernomen door particulieren worden vastgesteld als volgt : de Gemeenschap 50 procent, de provincie 10 procent, de gemeente 10 procent, de eigenaar(s) 30 procent mits akkoord van de eigenaar(s).

Artikel 22

De toelagen voor werken ondernomen door handelsvennootschappen aan beschermd roerend cultureel patrimonium, uitgevoerd door privé-instellingen vermeld in artikel 20, § 3 van dit decreet worden vastgesteld als volgt : de Gemeenschap 40 procent, de provincie 5 procent, de gemeenten 5 procent, de eigenaar(s) 50 procent mits akkoord van de eigenaar(s).

Artikel 23

De in artikel 21 en 22 van dit decreet voorziene toelagen voor werken ondernomen door particulieren of **privé-instellingen** zullen slechts worden toegekend wanneer de eigenaar(s), de vruchtgebruikers, of ingeval er onverdeeldheid is, de **mede-eigenaar(s)**, evenals de echtgenoten ingeval het onverdeelde goederen betreft of goederen van het **gemeenschappelijk-vermogen**, de volgende verbintenissen onderschrijven en ze ononderbroken naleven :

a) het betrokken roerend cultureel patrimonium niet te vervreemden of te belasten met zakelijke rechten tijdens de periode die verloopt tussen de vaste toezegging der toelage en het einde der werken. Indien deze bepaling niet kan nageleefd **worden** moet deze vervreemding of belasting gemeld worden bij de Minister en moet de totaliteit der overheidstoelagen terugbetaald worden aan de Gemeenschap die ze zal uitkeren aan de rechthebbende overheid ;

b) het niet te vervreemden of zonder toelating van de Minister te belasten met zakelijke rechten in een termijn van twintig jaar na de definitieve oplevering der werken waarvoor de toelagen worden toegekend. Indien deze termijn niet kan nageleefd worden moet deze vervreemding of belasting gemeld worden bij de Minister en moet aan de Gemeenschap een gedeelte der

overheidstoelagen en een intrest terugbetaald worden. De terugbetaling van de toelagen en de intrest worden berekend als volgt :

$$K = A \times B \times \frac{n}{20}$$

$$Z = K \times I \times J$$

In deze formule is :

K = terug te betalen kapitaal;

Z = te betalen intrest ;

A = de venale meerwaarde na de restauratie. Deze meerwaarde is het verschil in waarde voor en na de restauratie bepaald aan de hand van een door de Minister aanvaarde schatting ;

B = het percentage van de overheidstoelagen (Staat, provincie, gemeente) verleend in de volledige kostprijs van de werken die de eigenaar tijdens de restauratiewerken zonder subsidie zou hebben uitgevoerd ;

n = het aantal jaren nog te lopen van de twintigjarige termijn ;

I = wettelijke intrestvoet ;

J = aantal jaren verlopen tussen het beëindigen der werken en de verkoop

c) onmiddellijk na de definitieve oplevering der werken en dit gedurende een termijn van twintig jaar :

1) een verzekering af te sluiten tegen diefstal en tegen de schade veroorzaakt door brand en van de andere schade dan brandschade en waterschade veroorzaakt door ontploffingen, door blikseminslag, door het neerstorten van vliegtuigen en door de storm. De Minister kan geheel of gedeeltelijk afzien van deze verplichting tot het nemen van deze verzekering ;

2) onmiddellijk bij de Minister melding te maken van elke diefstal, brand-, water-, storm- of bliksemschade ;

3) de op basis van de hogervermelde verzekering uitbetaalde schadevergoeding integraal te besteden aan het herstel van het betrokken cultureel patrimonium ; in geval niet tot herstel wordt overgegaan de ontvangen toelage terug te betalen aan de Gemeenschap ;

4) jaarlijks op zijn (hun) kosten een door de Minister goedgekeurd **nazicht** te laten uitvoeren naar de **conservatietoestand** van het roerend cultureel patrimonium.

Artikel 24

§ 1. Onverminderd de bepalingen van het Strafwetboek of de gerechtelijke vervolgingen bij toepassing van het koninklijk besluit van 31 mei 1933 betreffende de verklaring te doen in verband met de subsidies, vergoedingen en toelagen van elke aard, die geheel of gedeeltelijk ten laste van de Staat zijn, is de toelageverkrijger ertoe verplicht alle hem krachtens dit besluit betaalde premies aan de Gemeenschap terug te storten :

a) wanneer een onjuiste of onvolledige verklaring werd afgelegd om bij dit besluit toegekende toelagen ten onrechte te genieten ;

b) wanneer een inbreuk werd gepleegd op de verbintenissen onderschreven overeenkomstig artikel 23.

§ 2. Het bedrag van de aan de Gemeenschap terug te betalen toelagen dient gestort te worden ten voordele van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, sector Cultuur.

§ 3. De Minister kan geheel of gedeeltelijk afzien van de in-

vordering van de toelagen wanneer hij oordeelt dat ernstige en buitengewone omstandigheden de verkrijger zullen verhinderen of verhinderd hebben de overeenkomstig artikel 23 onderschreven verbintenissen na te komen.

Hoofdstuk VI

Register

Artikel 25

De Minister legt een genummerd register aan van de beschermde voorwerpen en verzamelingen. De Koning stelt de inrichting en de beveiliging van dit register vast. De gegevens van dit register zijn niet mededeelbaar aan de fiscus.

Artikel 26

Beschermde voorwerpen en verzamelingen mogen in overheidsbezit worden overgedragen ter vereffening van de belastingen en heffingen bedoeld in artikel 10 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Artikel 27

Op de beschermde voorwerpen of verzamelingen kan een herkenningsteken worden aangebracht waarvan het model door de Minister wordt bepaald na het advies van de Koninklijke Commissie te hebben ingewonnen.

Hoofdstuk VII

Strafbepalingen

Artikel 28

Onverminderd de toepassing van de bij het Strafwetboek of bij andere wetten of decreten bepaalde straffen, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en een geldboete van 100 tot 50 000 frank of met één van deze straffen :

- hij die voor bescherming vatbare of beschermde voorwerpen en verzamelingen in bewaring heeft en verzuimt de bepalingen na te leven respectievelijk van artikel 4 en artikel 8 van dit decreet ;
- hij die zonder de in artikel 8, § 4 voorgeschreven toelating of in strijd met de daarbij gestelde voorwaarden, beschermde voorwerpen en verzamelingen ontvreemdt ;
- hij die verzuimt de overeenkomstig artikel 10 bij koninklijk besluit bepaalde voorschriften en voorwaarden na te leven ;
- hij die de overeenkomstig artikel 8, § 2 bepaalde algemene en bijzondere beschermingsvoorschriften overtreedt ;
- hij die zonder de in artikel 11 voorgeschreven toelating, of in strijd met de daarbij gestelde voorwaarden, een beschermde zaak herstelt of restaureert ;
- hij die beschermde voorwerpen of verzamelingen ontsiert, beschadigt of vernietigt.

Artikel 29

De bepalingen van het eerste boek van het Strafwetboek,

met inbegrip van de artikelen 66, 67, 69 tweede lid, en 85 zijn van toepassing op de bij artikel 28 bepaalde misdrijven.

Artikel 30

Bij elk vonnis van veroordeling wordt bevel gegeven tot het terugbrengen van een voorwerp of verzameling op zijn oorspronkelijke plaats en/of tot het herstel of de restauratie van de voorwerpen en verzamelingen op kosten van de veroordeelde onverminderd de schadeloostelling.

Hoofdstuk VIII

Overgangs- en opheffingsbepalingen

Artikel 31

De wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972, wordt voor het Nederlands taalgebied opgeheven, voor zover het roerende goederen betreft in overheidsbezit.

Artikel 32

Tot zover een afzonderlijk decreet het roerend cultureel patrimonium in privé-bezit zal regelen, zijn de maatregelen voorzien in het huidige decreet van toepassing op het roerend cultureel patrimonium in privé-bezit op uitdrukkelijk verzoek van de privé-eigenaar zelf.

Onverminderd het bepaalde in de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen heeft de Minister, bevoegd voor de Nederlandse Cultuur, bij verkoop, zowel openbaar of uitterhand, van voorwerpen en verzamelingen behorend tot het roerend cultureel patrimonium, een voorkooprecht.

Dit recht kan door de Minister aan andere **overheidsinstanties** worden overgedragen.

Artikel 33

De rangschikkingsbesluiten genomen bij toepassing van de wet van 7 augustus 1931, gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972, behouden hun rechtskracht tot zij overeenkomstig dit decreet worden gewijzigd of opgeheven. Ten aanzien van deze rangschikkingsbesluiten gelden al de gevolgen die dit decreet verbindt aan de koninklijke besluiten tot bescherming.

BIJLAGE 1

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE (dd. 3 maart 1978)

De Raad van State, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 22ste februari 1978 door de Voorzitter van de Nederlandse Cultuurgemeenschap verzocht hem van advies te dienen over een voorstel van decreet «houdende inventarisatie, erkenning en bescherming van het roerend cultureel erfgoed van de Nederlandse Cultuurgemeenschap», heeft de 3de maart het volgend advies gegeven :

De adviesaanvraag betreft de tekst die, naar aanleiding van het onderzoek van het voorstel van decreet houdende inventarisatie, erkenning en **bescherming** van het roerend cultureel erfgoed van de Nederlandse Cultuurgemeenschap, door de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium is aangenomen, zoals hij gevoegd is bij het verslag dat namens genoemde Commissie door de heer J. Van Elewyck is uitgebracht (Gedr. St., Ne. Cult., B.Z. 1977, nr. 55/2, blz. 16 en 17).

Het door de Commissie aangenomen voorstel van decreet beoogt het opstellen van de algemene inventaris van het roerend cultureel bezit, eigendom van particulieren, van musea of andere instellingen met een particulier of publiekrechtelijk karakter (artikel 1).

Het roerend cultureel bezit wordt omschreven in artikel 2:

Krachtens artikel 3 zal de lijst van de beschermde werken en voorwerpen bij koninklijk besluit vastgesteld worden. Die lijst en zijn aanvullingen worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad, zonder vermelding van de adressen van de particuliere eigenaars of instellingen.

Ter bescherming van de op de lijst opgenomen werken en voorwerpen zijn volgende maatregelen en sancties voorzien :

- a) deze voortvloeiend uit de wet van 16 mei 1960 betreffende 's lands roerend cultureel patrimonium ;
- b) een «voorkeurrecht tot aankoop» van de Minister voor de Nederlandse Cultuur (artikel 5) ;
- c) strafrechtelijke sancties (artikel 6).

Ten slotte zal de Minister voor de Nederlandse Cultuur de bevoegdheden overnemen van de «Minister van Openbaar Onderwijs», aan deze laatste tot dusverre toegekend door de wet van 16 mei 1960.

Volgens die laatste wet mag de Koning de uitvoer reglementeren – en met name van een voorafgaande uitvoervergunning afhankelijk stellen – van de werken die meer dan honderd jaar zijn of waarvan de auteurs meer dan vijftig jaar overleden zijn. De wet bepaalt dat de vergunning slechts uitzonderlijk kan geweigerd worden, namelijk bij zware schade aan 's lands cultureel patrimonium. Zij voorziet in de oprichting van een **Nationale** Commissie voor het cultureel patrimonium, met adviserende taak. Ten slotte, bevat zij strafmaatregelen.

Volledigheidshalve moet naast de wet van 16 mei 1960 nog gewezen worden op de artikelen 17 tot 20 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen die voorzien in de aanmaak van een inventaris der roerende goederen welke toebehoren aan de Staat, de provincies, de gemeenten en de openbare instellingen en waarvan het behoud in artistiek opzicht van nationaal belang is. Voor aldus geïnventariseerde goederen kan bij koninklijk besluit, in geval van vervreemding, een recht van voorkoop voorbehouden worden ten bate van de openbare verzamelingen van het Rijk. Ook deze wet bevat strafbepalingen.

Volgens artikel 2, 4°, van de wet van 21 juli 1971 behoort het cultureel patrimonium tot de culturele aangelegenheden waarvoor de Cultuurraad, naar luid van artikel 59bis, § 2, 1°, van de Grondwet, met decretale bevoegdheid bekleed is.

De bevoegdheid om regelingen te treffen ter bescherming van het cultureel patrimonium houdt onvermijdelijk de macht in om aan de eigenaars van bedoelde werken verplichtingen op te leggen of ze in de uitoefening van hun eigendomsrecht te beperken ; zonder zodanige verplichtingen of beperkingen is een bescherming van het cultureel patrimonium immers niet denkbaar.

Evenwel, overeenkomstig het bepaalde in § 4 van hetzelfde artikel 59bis heeft een zodanig decreet slechts kracht van wet, in dit geval, in het Nederlands taalgebied alsmede ten aanzien van de in 'Brussel-Hoofdstad gevestigde instellingen die wegens hun activiteiten

beschouwd moeten worden uitsluitend tot de Nederlandse Cultuurgemeenschap te behoren. Dit grondwettelijk territoriaal beperkt werkingsveld stelt de efficiëntie van een **decreta**le regeling, die substantieel op uitvoerbeperkingen gericht is, sterk in vraag.

Zoals uit de samenvatting van het voorstel van decreet blijkt, zouden, door de techniek van wetgeving bij verwijzing, maatregelen op het gebied van het strafrecht en van de **straf**-procedure bij decreet worden genomen.

De decretales wetgever is nochtans beperkt in zijn mogelijkheid straffen te bepalen op de overtreding van decreten, met name door het bepaalde in artikel 22, 2°, van de wet van 3 juli 1971 ; de straffen waarin de Cultuurraad kan voorzien mogen een gevangenisstraf van zes maanden en een boete van vijfduizend frank niet te boven gaan.

Bijgevolg komt het de Cultuurraad niet toe, ook niet bij **wege** van verwijzing, in hogere of andere straffen of in bijzondere beteugelings- of vervolgingsprocedures te voorzien.

Uit het voorgaande volgt dat in artikel 4 van het voorstel de verwijzing naar de desbetreffende bepalingen van de wet van 16 mei 1960 niet kan behouden blijven. De daarbij aansluitende bepaling in artikel 7 van het voorstel dient eveneens geschrapt te worden. Nog wat dat artikel 7 betreft, mag hier reeds opgemerkt worden dat de tenuitvoerlegging van decreten, overeenkomstig artikel 59bis, §5, tweede lid, van de Grondwet, aan de Koning toekomt. Om een en andere reden, betaamt het derhalve artikel 7 in zijn geheel weg te laten.

Voor artikel 4 van het voorstel wordt hierna in het advies een andere tekst in overweging gegeven.

De beperkingen in de bevoegdheid van de Cultuurraad in acht genomen, meent de Raad van State bij **wege** van besluit dat zo men de door het ontwerp nagestreefde doeleinden in de huidige constitutionele situatie op de meest efficiënte wijze wil verwezenlijken, het aanbeveling verdient de bepalingen van de wetten van 7 augustus 1931 en van 16 mei 1960, die op de bescherming van het cultureel patrimonium en de sanctionering van de niet-naleving daarvan betrekking hebben, onaangeroerd te laten. Het decreet zou zich dan beperken tot een aanvullende regeling die naast genoemde wetten en niet in de plaats daarvan zou komen. Dat kan worden bewerkstelligd door de artikelen 4 en 5 te stellen als volgt :

«Artikel 4 – Onverminderd het bepaalde in de wet van 16 mei 1960 betreffende 's lands roerend cultureel patrimonium, kan de Koning de uitvoer van werken en voorwerpen opgenomen op de in artikel 3 bedoelde lijst reglementeren en met name van een voorafgaande vergunning afhankelijk stellen.

Artikel 5 – Onverminderd het bepaalde in de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen heeft de Minister, bevoegd voor de Nederlandse Cultuur, bij verkoop van op de in artikel 3 bedoelde lijst opgenomen werken of voorwerpen, een voorkeurrecht . . . (voorts zoals in het voorstel)».

Artikel 6, ten slotte, kan eenvoudiger en toch vollediger worden gesteld als volgt :

«Artikel 6 – Overtredingen van dit decreet of van de in uitvoering ervan genomen besluiten worden gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en een geldboete van 1 000 tot 5 000 frank of met één van deze straffen alleen».

De Kamer was samengesteld uit

de heren : Ch. SMOLDERS, **kamervoorzitter**,

H. COREMANS, A. VANDER STICHELE, **staatsraden**,

J. DE MEYER, F. DE KEMPENEER, **bijzitters van de afdeling wetgeving**,

E. VAN VYVE, **afdelingsgriffier**.

Het verslag werd uitgebracht door de heer M. GROMMEN, **eerste auditeur**.

De Griffier,

E. VAN VYVE

De Voomitter,

Ch. SMOLDERS

BIJLAGE II

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE (dd. 27 mei 1981)

De Raad van State, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 22e mei 1981 door de Voorzitter van de Vlaamse Raad verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een voorstel van decreet „tot bescherming van het roerend cultureel patrimonium in privé- en overheidsbezit”, heeft de 27e mei 1981 het volgend advies gegeven :

Gelet op de zeer korte termijn waarin om advies is gevraagd, beperkt de Raad van State zich tot de volgende opmerkingen.

1. Aangezien het gaat om een culturele aangelegenheid die krachtens artikel 59bis, § 2, 1 van de Grondwet bij artikel 4, 4° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen aan de Gemeenschappen is voorbehouden, is de Vlaamse Raad ongetwijfeld bevoegd, doch enkel ten aanzien van de Vlaamse Gemeenschap : de bepalingen in het voorstel die aan het Rijk of het Vlaamse Gewest een verplichting opleggen (onder meer artikel 20) moeten derhalve vervallen.

2. Overeenkomstig artikel 59bis, § 4, eerste lid van de Grondwet, kan een decreet omtrent een culturele aangelegenheid slechts kracht van wet hebben in het Nederlands taalgebied alsmede ten aanzien van de in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad gevestigde instellingen die, wegens hun activiteiten, moeten worden beschouwd als uitsluitend behorend tot de Vlaamse Gemeenschap. De bepalingen van onder meer de artikelen 11 en 13 moeten uiteraard in het licht van die beperking worden gelezen.

Overigens blijkt uit artikel 2, 11, en uit de opheffingsbepaling van artikel 32 voldoende duidelijk dat het voorstel-decreet slechts voor het Nederlands taalgebied gelding zal hebben.

3. Uit artikel 10 van het voorstel moet worden afgeleid dat de leden van de Koninklijke Commissie en de daartoe door de Minister aangeduide afgevaardigden van de Rijksdienst, wat het roerend cultureel patrimonium in overheidsbezit betreft, gerechtigd zijn de voor bescherming vatbare en beschermde zaken te volgen, ook wanneer zij zich in een door artikel 10 van de Grondwet beschermde woning bevinden, „indien er aanwijzingen bestaan voor een misdrijf en op voorwaarde dat de politierechter hen daartoe heeft gemachtigd”.

Krachtens artikel 10 van de Grondwet kan geen huiszoeking plaatshebben dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vorm die zij voorschrijft.

Indien met artikel 10 van het voorstel bedoeld zou zijn van de wettelijke regeling inzake huiszoeking af te wijken, zou het regelen vaststellen in een aangelegenheid waarvoor de Gemeenschappen niet bevoegd zijn. In het andere geval ware de bepaling als een overbodige herhaling beter geschrapt.

4. Het staat buiten twijfel dat de Vlaamse Raad bevoegd is om, voor de bescherming van het roerend cultureel patrimonium van de Vlaamse Gemeenschap, aan de eigenaars, houders of bezitters van voor bescherming vatbare of beschermde voorwerpen en verzamelingen verplichtingen of beperkingen in de uitoefening van het eigendomsrecht op te leggen. Als waarborg voor een verantwoord optreden van de bevoegde overheid ware het voorstel evenwel zeer dienstig aangevuld met een bepaling naar luid waarvan de inschrijving zowel op het ontwerp van lijst als op de lijst zelf van het roerend cultureel patrimonium met redenen dient te zijn omkleed.

5. Het voorstel van decreet (artikel 21) verleent aan de „Minister” machtiging tot vaststelling van een regeling „inzake de criteria wat betreft de statuten, de structuur en de doelstellingen waaraan de sociaal-culturele verenigingen of stichtingen moeten voldoen” om een hogere toelage te ontvangen dan de natuurlijke personen of de handelsvennootschappen. Het is duidelijk dat de Vlaamse Gemeenschap in de uitwerking van de toelageregeling in het kader van de bescherming van het roerend cultureel patrimonium een onderscheid mag maken al naar de begunstigden winst nastreven of niet. De Vlaamse Raad heeft evenwel geen bevoegdheid om de in de wet van 27 juni 1921 vervatte regelen betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk of de stichtingen (instellingen van openbaar nut) te wijzigen. Hij moet daarenboven rekening houden met het bepaalde in de artikelen 3, 4 en 5 van de wet van 3 juli 1971 tot indeling van de leden van de Wetgevende Kamers in taalgroepen en houdende diverse bepalingen betreffende de Cultuurraden voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en voor de Franse Cultuurgemeenschap, en met het bepaalde in artikel 10 van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt. Uit het ene en het andere

volgt' dat de desbetreffende toelageregeling minstens in haar essentiële bestanddelen door de Vlaamse Raad zelf moet worden vastgesteld en dat deze laatste bij die vaststelling niet kan afwijken van de organieke regelen vervat in de wet van 27 juni 1921 houdende toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de verenigingen zonder winstoogmerk en aan de instellingen van openbaar nut.

6. In artikel 27 van het voorstel is gesteld dat successierechten kunnen worden vereffend door middel van overdracht van beschermde voorwerpen en verzamelingen aan de overheid. Het successierecht vormt een fiscale inkomst van de Staat voor de aanwending of het gebruik waarvan slechts die laatste regeland kan optreden. Wel zullen de Gemeenschappen vanaf 1 januari 1982 de fiscale macht kunnen uitoefenen die hen in artikel 12 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen is toegekend. Indien men de bepaling van artikel 27 in het voorstel wenst te behouden, zal zij zich moeten beperken tot de inkomsten waarover de Gemeenschap zal kunnen beslissen.

7. Gelet op het bepaalde in artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen dient het woord „**Koning**” telkens te worden vervangen door de woorden „Vlaamse Executieve”.

Vermits de Vlaamse Executieve de in artikel 69 van dezelfde bijzondere wet bedoelde delegatieregeling nog niet heeft vastgesteld, is bovendien elke bevoegdheidstoewijzing aan de „Minister of Staatssecretaris tot wiens bevoegdheid de zorg voor het roerend cultureel patrimonium behoort, voorbarig. Derhalve dient in artikel 2 van het voorstel de 1° te worden geschrapt en moet verder in de tekst telkens „**Vlaamse Executieve**” in plaats van „**Minister**” worden gelezen.

8. Artikel 32 van het **voorstel** heft, wat betreft het Nederlands taalgebied, de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972, op „voor zover het roerende goederen betreft in overheidsbezit”. Luidens haar artikel 17 vallen de roerende goederen die aan de Staat toebehoren onder die wet. Het behoort niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap die wet op te heffen wat betreft de roerende goederen die eigendom zijn van het Rijk. De opheflingsbepaling dient dan ook in die zin te worden gelezen.

De kamer was samengesteld uit
de heren : H. ADRIAENS, **voorzitter**,

H. COREMANS, Gh. TACQ, **staatsraden**,

mevrouw : M. BENARD, **griffier**.

Het verslag werd uitgebracht door de heer J. HUBREGTSEN, **auditeur**.

De Griffier,
M. BENARD

De Voorzitter,
H. ADRIAENS